

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmæ Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De remediis co[n]tra Luxuria[m]. Pars IIII. quæ habet quatuor cap.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46161](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46161)

nus suas inuoluit pallio eius, & portauit eam vltra: & interrogatus ab ea, cur hoc faceret. Respondit: Corpus mulieris ignis est, & eo ipso quod contingebam te, veniebat mihi in memoriam de alijs mulieribus.

De remedijs cōtra Luxuriā. PARS IIII. quæ habet quatuor cap.

De triplici remedio contra peccatum Luxuriæ. CAP. I.

Dictum est de his quæ dant occasionē Luxuriæ, cōsequenter dicendū est de remedijs cōtra hoc peccatū. Quū autē Luxuria sit ignis, sicut patet ex prædictis, necessariū erit triplex remediū contra eam, sicut contra ignē nimiū triplex solet adhiberi remediū, scilicet aut per aquæ effusionem, aut lignorum subtractionē, aut elongationem. Verbi gratia: Si olla quæ iuxta ignē est adeo ebulliat vt effundatur quod in ea continetur, ali-quod horū trium fieri cōsuevit: vel aqua frigida ollæ infunditur, vel de lignis subtrahitur, vel olla ab igne elongatur. Sic etiā faciendū est contra ignem luxuriæ. Si quis videret se tentari à peccato illo, consilium vnum est vt ad aquam recurrat, vel ad aquam frigidam quam proficiat super se ad literā, vel ad aquā lacrymarū, vel ad aquā, id est tribulationē quācunq;, vel recipiat disciplinā bonā, vel pungat se fortiter, vel trahat sibi pilos barbæ, vel capitis, vel si nō vult adhibere tribulationis præsentiam, saltē adhibeat eius memoriā, vt cogitet de pœnis quæ debētur peccato luxuriæ. Ad istud remediū pertinet, quod legitur Prou. 20. Dolor vulneris absterget maculam. Ecclē. 11. Malitia vnius horæ obliuionē facit luxuriæ maximæ. Ad idem pertinet quod legitur in Vitis patrum de quodam sene, qui quum tentaretur grauitè de quadā muliere quā receperat in hospitio suo, ipse accendit lucernā, & combussit omnes digitos suos. Sicut autē ille merito combureretur super cuius vestē ignis caderet, qui præ pigritia illi à se non excuteret, nec esset compatiendū ei. Et sicut meritò domum suā amitteret qui videns domum suā comburi, aquam non quæteret: sic meritò ignis luxuriæ eos cōsumit qui ad aquam tribulationis non currunt, cū vident ignem consumere, non vestes suas vel domum, sed se ipsos. In qua pigritia satis ostendunt, q̄ magis vilipendunt se ipsos, quā aliqua suorum. Sene. Nihil est homini seipso vilius, si homo tūc intraret in aquā frigidā vsque ad pectus, ex quo nō immineret ei ex hoc periculū, non esset malū. ¶ Secūndū remediū est vt homo subtrahat sibi de cibo & potu: secundum enim ligna syluæ exardescit ignis: vt legitur Eccl. 28. Pāphilus: Detrahe ligna foco, protinus ignis abest: & præcipue de illis gene

Ec

ribus ciborum & potuū, quæ inflammant ad luxuriam: vt sunt fortia vina & acuti saporis. Ista enim sunt non quali acūque ligna ad nutrimentū luxuria, sed sunt quasi faculæ ardētes ad eā incendendā. Vnde sicut deridendus erit ille qui faculis ardentibus domū suam accenderet, si diceret q̄ combustio eius sibi displiceret: Sic deridendi sunt qui dicunt se velle continere, cū talibus cibis & potibus domus suas incendunt. ¶ Tertiū remediū est, vt homo elōget se ab igne luxuria. Hoc remediū docet nos Apostolus, ad Cor. 6. dicens: Fugite fornicationē. Super quod verbum dicit Ambrosius: Quum aliis nempe vitiis potest expectari cōsiliū: hāc fugite, ne approximatis: quia nō potest aliter melius vinci. Ad idem monemur exēplo Ioseph: de quo legitur Genes. 39. q̄ cum domina sua diceret ei, Dormi mecum: ipse relicto in manu eius pallio, fugit, & egressus est foras.

¶ *Quod fugiendo homo debeat pugnare contra peccatum carnis.*

TRIPLEX autem ratio potest assignari quare fugiēdo pugnandū sit cū peccato carnis. Primū est, quod luxuria ignis est, homo verō est vel scēnū vel stupa. Primum potest haberi ex illo verbo Esa. 40. Omnis caro scēnum. Secundū ex illo verbo, Eccles. Stupa collecta synagoga peccantiū. Nulla autē securitas potest stupæ vel sceno esse iuxta ignē. Secūda ratio est, quia luxuria peccatum est valde immundum. Vnde sicut non esset bonum luctari cū homine lutoso, quia licet deiceret eum, tamen se inquinaret: & sic non est securū luctari cū peccato isto. Vix enim potest esse quin homo non inquinetur ibi. Ad hoc potest referri quod legitur Eccles. 13. Qui tetigerit picem, inquinabitur ab ea. Tertia ratio est, quia nō est bonum de propē pugnare cum hoste illo qui ex propinquitate sumit vires. Talis est luxuria. Corpus enim nostrum quod prius erat pacificum, cōuertitur in hostē. Vnde sicut princeps aliquis timet pugnare cū hostibus suis, quando credit, quod in exercitu suo multi sunt proditores qui debeāt iuuare hostes suos quādo cōflictus venerit: sic debet timere homo pugnare contra luxuriā, quū corpus nostrū ad motum proditoris contra nos in pugna illa fiat.

¶ *Quod mulieres sint fugiendæ*

AD hoc enim q̄ mulieres nobis fugiendæ sint, faciunt testimonia scriptura quæ sequūtur, Eccles. 30. Commorari leoni & draconi placebit, magis quā habitarē cum muliere nequam, Hierony. Ianua diaboli, via iniquitatis: scorpionis percussio, nocuum genū est feminarum. Idem: Ego iudico, si cum viris mulieres habitent, viscerium diabolo nō deerit. Ex his occupa-

rum

tum est ab initio peccatum. Ecclesia. 25. A muliere initium factum est peccati, & per illam omnes motimur. Hieron. Prima tentamenta clericorum sunt frequentes accessus mulierum.

De tribus quæ solent homines ex accessu mulierum ad se decipere.

CAP. II.

Sed tria solent circa aliquos decipere, scilicet sanctitas mulierum, fiducia de propria castitate, & consanguinitas. ¶ Contra primum dicit Hieron. Si pudicitiam quæris, feminam quam videbis bene conuersantem, mente dilige, non corporali frequenter ornatu. ¶ Contra secundum similiter dicit Hieron. Ostiolum tuum aut raro aut nunquam mulierum pedes terent. Vide ne sub eodem tecto mæleris, nec in præterita castitate confidas. Nec David sanctior, nec Samson fortior, nec Salomone potes esse sapientior. Memento semper quod paradisi columnam mulier de possessione sua, eiecerit. Si dixerit forsitan aliquis se non stipulam esse, sed ferrum, & ideo non oportere eum timere mulierum familiaritatem: scimus quod ignis ferrum ipsum immutat, & quasi ignem induit. Sic & ignis luxurie etiam homines ferreos immutat in malum. Vnde Hieron. Ferreas mentes libido domat. Ex duobus etiam lapidibus si inuicem collidantur, ignis exit: Sic ex familiaritate duarum personarum, quæ quasi lapideæ videntur, exit quandoque ignis luxurie. ¶ Præterea, et si murus à cædela iuxta se posita non comburatur, tamen denigratur. Sic licet homo non cadat ex familiaritate mulierum in peccatum carnis, tamen aliquantulum inquinatur. Vnde Hieron. Crede mihi, non potest cum domino toto corde habitare, qui foeminarum accessibus copulatur. ¶ Contra tertium dicit Hieron. Si generis gratia iudicas mulieres nullo modo dimittere, memeto quod Thamar à fratre suo corrupta sit: præcipue verò debet homo cauere ne sit solus cum sola. Vnde Hieron. Solus cum sola secreto absque arbitris ne sedeas. Ad hoc facit quod legitur Gen. 39. Accidit quadam die ut intraret Ioseph domum, & operis quippiam absque arbitris faceret: & illa apprehensa lacina vestimenti diceret, Dormi mecum: & ipse fugit. Sicut autem fugiendæ sunt mulieres, ita & manuscula earum. Vnde Hieron. Crebra manuscula, & vestes ori applicatas, ac degustatos cibos, blandas dulcesque, literas sanctus amor non habet. ¶ Fugienda etiam sunt loca in quibus homo possit vel spectare mulieres, vel spectari ab eis. Ad quod pertinet quod legitur Eccl. 3. noli circūspicere in vicis ciuitatis, nec obseruaueris in plateis illius. Auerte faciem tuam à muliere compta. Ad hoc essent homines multum admonendi post Pascha, hæc enim est occasio recidiuandi multis

E e 2

De choreis & quàm malum sit ducere eas, multis testimoniis scripturarum ostenditur.

CAP. II.

Licet autem sint fugienda loca vniuersaliter in quibus mulieres possunt vel videre, vel videri, specialiter tamè fugienda sunt loca in quibus dicuntur choreæ. Vnde hic de choreis agemus ostèdentes quàm malum sit choreas ducere. Primo ex testimoniis scripturarum. Secundo rationibus multis quàm periculosum hoc sit. Tertio, quàm fatuū sit hoc. ¶ De testimoniis autem scripturarū sufficiat ponere septem. ¶ Primum est illud verbum Augustini: Melius est in dominicis diebus arare vel fodere, quàm choreas ducere. ¶ Secundū est illud quod legitur Exod. 32. Quasi appropinquasset Moyses ad castra, vidit vitulū, & choros, iratusque valde, proiecit de manu tabulas, & cōfregit eas ad radicem montis. Deinde assumptis secum filiis Leui, interfecit tria millia. Alia litera habet vigintitria millia. Ex hoc quod Moyses qui erat mansuetissimus hominum qui erant in terra, ad eō iratus fuit, & tantam vindictam sumpit de hoc quod Dei honores vitulo impenderant & choreas duxerāt, satis potest esse manifestum, quantum irasci deberet, si quis zelum animarum haberet qui diuino seruitio contempto & neglecto videret diuinos honores impendi non vitulo, qui est creatura Dei: sed ipsi vanitati lasciuia per vitulum designata; vitulus enim animal est lasciuum. Temporibus illis quibus deberent homines audire cantus ecclesiæ, audiunt cantus lasciuia. ¶ Tertium testimonium est illud quod legitur Matth. 14. quod saltatrix fecit amputari caput Ioannis. In hoc enim præfiguratum est, quantam potestatem habituræ erant saltatrices ad separandum eas, in quibus est gratia Dei, quæ per Ioannem designantur à capite suo Christo. ¶ Quartum testimonium est quod legitur Ezech. 25. Pro eo quod plausisti manu, & percussisti pede, & gausa es toto affectu super terram Israël: idcirco ego extendam manum meam super te, & tradam te in direptionem gentium, & interficiam te de populis. ¶ Quintum est illud August. Omnis motus petulantiæ, saltus est in profundam cloacæ. ¶ Sextum est illud quod refert Greg. in dialogo de quadam sorore, cui de nocte in visione apparuit beata Virgo, atque coxuas in albis vestibus ei ostendit puellas, quæ cum illis se admiscere appeteret, & se illis adiungere non auderet, beatæ Mariæ voce requisita est, an vellet cum eis esse, & in eius obsequiis viuere. Cui cum puella diceret. Volo: mandatum protinus accepit, vt nihil ultra leuè & puellare ageret, & à risu & iocis abstineret, sciens quòd

inter

inter virgines quas viderat ad eius obsequiū die xxx. veniret. Quibus visis in cunctis suis moribus puella mutata est, & omnē à se leuitatē puellaris vitæ remouit. Cūq; parēres eius eā mutatam mirarētur, quid sibi beata virgo iusserat, & quo die iturā esset ad eius obsequiū indicauit. Tunc post xxv. diēs febre correpta est, & die xxx. cū hora exitus sui appropinquassēt, eandē Dei genitricem cū puellis quas in visione viderat, ad se venire cōspexit. Cui se vocāri rēspōdit, & aperta voce bis clamare cōcepit, Ecce domina venio, in qua voce reddidit spiritū & ex corpore virgineo habitatura cum suis virginibus, exiit. In hoc, q̄ puella quæ volebat processioni beatæ Virginis interesse, mādātū accepit vt à iocis abstineret, satis potest perpēdi, q̄ ingressus processions chorearū prohibebat ab ingressu processions cælestis. Vnde multū fugiēdā sunt huiusmodi processiones, quæ à tali processione hominē phibēt. ¶ Septimū testimoniū est Apō. 9. Vbi legitur, q̄ ascendit fumus putei abyssi sicut fumus fornacis magnæ, & obscuratus est sol & aer de fumo putei abyssi, & de fumo putei exierūt locustæ in terrā. Fumus ascendēs de puteo abyssi, est fætor & ardor luxurię qui obscurauit solem, id est cœterum sacerdotū, quorū est illuminare ecclesiā & aerē: id est, cœtū contēplatiuotū pro magna parte. De hoc fumo exierunt locustæ: id est, cantatrices & saltatrices se non regentes ratione, sed incedētes inordinatē ac si bruta animalia essent. Hæ locustæ nihil omnino virens relinquunt in terra ecclesiæ, sicut de locustis Egypti legitur Exo. 10. Hæ locustæ dicuntur exisse de fumo putei, nō quia habeāt ab eo, q̄ sunt, sed quia habēt inde q̄ locustæ sunt. Aliquæ enim quarum corda infecta sunt ex fumo putei abyssi, procurāt choreas. Aliæ verō ex leuitate sola in principio ei contentiunt. Iuxta hunc modum loquendi dicitur diabolus esse pater malorū, non quia ipsi habeāt ab eo q̄ sunt, sed quia habeant ab eo, id est, ab eius imitatione, q̄ mali sunt. ¶ Sequitur in visione Ioannis quibusdā interpositis: Et similitudines locustarum similes equis paratis in prælium. Innuitur in hoc q̄ ornatus mulierum est quadam preparatio ad hoc, q̄ diabolus eis infideat, & Deum in eis impugnet, vnde sicut dicit Propheta de Domino, q̄ ipse posuit Ierusalē sicut equū gloriæ suæ in prælio: sic diabolus facit de talibus mulieribus. Sequitur, Et super capita earum tanquam coronæ similes auro. Hoc pertinet ad ornatum quē habent tales mulieres in capitibus. Et insinuat, q̄ ornatus quos istæ mulieres deferunt in suis capitibus, quos acquisuerunt à suis amatis, sunt quasi co-

rone pro multiplici triumpho quem habuit diabolus per eas de
 filiis Dei. Sic solent strenui milites in torneamentis in capitibus
 equorum suorum coronas ponere de floribus. Sequitur, Et fa-
 cies eorum, sicut facies hominum. Sicut facies hominum dicit,
 & non facies mulierum: propter mulieres quæ se depingunt,
 quarum facies sunt sicut larvæ, sub quibus latent facies natura-
 les, quas dñs eis dedit: quæ sunt pallidæ. Ad quas facies pertinet
 quod dicit Hieron. Qua fiducia, inquit, erigit ad cælos vultus,
 quos conditor non agnoscit? Sequitur: Et habebant capillos
 sicut capillos mulierum. Sicut, dicitur, propter illas quæ deferunt
 crines à mortuis mulieribus abscissos, qui nō sunt capilli mulie-
 rum, quia nec mortuarū sunt, quia ab eis abscissi sunt: nec illarū
 sunt quæ eos deferunt, sicut vuarū non sunt spinarū, etsi eis alligē-
 tur. Et mirum est quomodo mulieres non timent deferre capil-
 los mulierū mortuarū, & habere eos de nocte ad caput suū. Sed
 verisimile est quod diabolus hanc audaciam procuret in eis. Cuius
 signū est hoc, quod ipsæ deferre timent camisiā vel aliā vestē
 mulieris mortuæ, de capillis verò nō timent, de quibus videtur
 magis esse timendū. Sequitur, Et dentes earum sicut dentes leo-
 num. Hoc pertinet ad rapacitatē talium mulierū. Ad hoc perti-
 net quod legitur Eccl. 9. Ne respicias mulierem multiuolam: tot
 enim volunt tales mulieres ab amatoribus suis, quod mirū est.
 Sequitur, Et habebant loricas sicut loricas ferreas. Hic insinua-
 tur incorrigibilitas earum. Sicut enim in lorica non potest vna
 macula ab alia separari: sic non potest eis persuaderi vt vnū de
 ornamentis suis dimittāt. Et vox alarū earum sicut vox curruū
 equorum multorū currentiū in bellum. Sicut exercitus magnus
 suo tumultu hostes fugat quādoque & deuincit, & clamore aues
 volantes cadere facit: sic exercitus diabolicus chorearū solis deri-
 sionibus & clamoribus suis deuincit bonos, & illos qui habe-
 bant pennas virtutum à sublimitate vitæ inchoatē cadere facit.
 Quod dicitur, alarū, pertinet ad velocitatē quam habent in di-
 scurrendo. Quod dicitur, vox curruum, pertinet ad tumultum
 quem faciunt. Sequitur: Et habebant caudas similes scorpio-
 nibus, & aculei erant in caudis earum. Hoc referendum est ad
 hoc, quod mors æterna est finis carnalium voluptatum. Vel
 ad hoc, quod ad mortem culpæ homines pertrahunt. Sequi-
 tur, Et potestas earum nocere hominibus mensibus quinque.
 Hoc potest referri ad hoc quod à Pascha vsque ad Autum-
 num præcipuè nocent choreæ ecclesiæ Dei. Sicut enim reges
 tempore isto solent ad bella procedere, vt hostibus suis auferant

rant

rant quod in hyeme labore acquisierunt: sic diabolus quàm citò est Pascha, congregat exercitus chorearum, & aufert ecclesiã quod in Adventu & Quadragesima acquisierat. Sequitur: Et habebant super se regem angelum abyssi. Diabolus enim eas regit, cui nomen Hebraicè Abaddon, Græcè autem Apollyon, & Latinè habens nomen Exterminans. Glos. interli. A patria vitæ exterminare, est exulem facere. Vnde merito vocatur exterminans diabolus, tentans homines per mulieres: quia per eas hoc in exilio sumus, iuxta verbum Hier. prius positum, Memento semper, q̄ paradisi colunam mulier de possessione sua eiecerit, & valde potens est dæmon ille ad faciendum homines exulare à caelesti patria. ¶ Rationibus ostenditur quàm periculosum sit choreas ducere. ¶ Consequenter ostendendū est rationibus, quàm periculosum sit choreas ducere. ¶ Sex autem sunt per quæ potest ostendi hoc. Primum est hoc, q̄ diabolus in choreis non habet vnicū gladiū, sed tot quot ibi sunt psonæ pulchræ & ornatae iuxta verbum Hiero. prius positum, Gladius igneus est species mulieris. Vnde non parum timendū est, vbi tot gladij hostis conspiciuntur: cum vnicus etiã gladius eius multum timeatur. Præterea, ibi percutit diabolus gladio euaginato: tunc enim pallia & supertunica remouetur. Cum enim alibi percutit, gladium inuoluit. Cum etiã gladius iste ex omni parte secet, ibi ex omni parte percutit. Ostendūt enim ibi se ex omni parte antè & tertio à dextris & à sinistris. Percutit etiam ibi gladio exacuto. Ad choreas enim nō veniunt nisi prius preparata: q̄ preparatio quædam exacuatio est gladij diaboli. Motu etiã circulari quasi quadam mola diaboli exacuitur gladius iste, idest, pulchritudo augetur: quia quæ pallida est, & quasi febricitans ibi à fatuis pulchra creditur. ¶ Secundū est, quòd diabolus nō vitur ibi facula vnica ad accendēdū corda hominum, sed pyra immensa. Vnde cum vix possit esse aliquis diu iuxta vnā de faculis istis quin calefiat: quomodo non calefiat, vbi tot sunt faculae ardentes? Præterea matres quæ filias suas ornant & ad choreas mittunt, quasi festucas vngunt, vt melius ardeāt, & in ignem proiciunt. ¶ Tertium est, quòd in choreis vitur diabolus potentioribus armis quæ habet, & ferè omnibus modis quibus vti potest. Potentiora arma quæ diabolus habet, sunt mulieres. Quod patet per hoc, quòd diabolus elegit mulierē ad deiiciendū hominē primum. Has etiam elegit Balaam ad deiiciendū filios Israël: vt legitur in libro Num. 24. vbi habetur, q̄ Balaam dixit ad Balach, Dabo consilium quid populus tuus huic populo faciet extre-

mo tempore. Istud consilium fuit, quod ipse Balach mitteret mulieres de Moab ad filios Israël quæ deciperent eos. Et sic factum est: ut patet parum infra, scilicet 25. vbi sic dicitur: Morabarur autem eo tempore Israël in Sethim, & fornicatus est populus cum filiabus Moab, qui vocauerunt eos ad sacrificia sua. At illi comederunt & adorauerunt deos earum. Et Apocal. 2. habetur quod dicit Deus per Ioannem angelo Pergami, Habeo aduersum te pauca: quia habes illic tenentes doctrinam Balaam, qui docuit Balach mittere scâdalû corâ filiis Israël, edere & fornicari. Hanc dimisit diabolus Job, sperâs, quod per eam deiceret eum Per hanc etiâ voluit deicere Tobiam. Per hanc David, Sampsonem, & Salomonem deiecit. Diabolus tribus modis per mulieres tentat homines insipientes, scilicet tactu, visu, & colloquio. His tribus modis simul in choreis per mulieres tentat homines insipientes, scilicet tactu manuum, cantus suauitate, & pulchritudinis ostensione. In quibus quantum est periculum, ostensum est prius. ¶ Quartum est, quod nulli sancto vel sanctæ deserunt honorem qui choreas ducunt: imò omnibus contumeliam faciunt. Sicut enim contumeliam facit alicui sancto qui peccat in loco ei dedicato: sic qui peccat in tempore ei dedicato. Vnde cum in nullo festo timeant choreas ducere, nulli sancto timent contumeliam facere. Præterea cum prohibitus sit eis labor in diebus festis, etiam ille qui esset ad honorê Dei & vtilitatem propriâ vel proximi, nunquam cõcessus est eis labor qui sit in contumeliam Dei & sanctorum, & damnum proximi. Irridendus videtur esse qui petit requiẽ producentibus choreas, quæ absque pœnitentiã decesserunt, cum laborem in vita sua quieti prælegerint, & in diebus festis quiescere noluerunt. Nec habent aliquem sanctum qui pro eis intercedat, quia omnibus contumeliam fecerunt. ¶ Quintum est, quod ducẽtes choreas faciunt quodammodo contra omnia sacramenta ecclesiæ. Primo cõtra baptismum: quia frangunt pactum quod inierunt cum Deo in baptismo, cû patrinus earum dixit pro eis, Abrenuntio diabolo, & omnibus pompis eius. Pompã enim siue processionem diaboli intrat, cum choreas intrant: vnde patrinus earum possunt timere ne de promissione illa rei apud Deum inueniantur, si non admonuerunt eas diligenter, ne choreas intrarent. Processio diaboli, est chorea in qua ad modum conuersarum diaboli se habet, quæ non intrat, sed assistunt. Tanquam moniales diaboli sunt quæ intrant & cantant. Quæ autẽ assistunt, participes sunt maleficiorum quæ ibi fiunt conuersæ sunt participes beneficiorum quæ fiunt à sororibus

bus quæ nouerunt cantare. Signū autem quod chorea est pro-
 cessio diaboli, est hoc, quod tēdit ad sinistram: Ad hoc potest re-
 ferti illud, quod legitur Prouer. 4. Vias quæ à dextris sunt nouit
 Dñs: perueriæ uero sunt quæ à sinistris sunt. Cōtra sacramentum
 etiam ordinis quodammodo faciunt qui choreas ducunt. Sunt
 enim quasi simiæ clericorum, & tale seruitium diabolo offerūt,
 quale clerici Deo, & per cantus earum cantus ecclesiasticus cō-
 temnitur & negligitur. Qui enim deberent interesse uesperis, in-
 tersunt choreis. Cōtra sacramentum matrimonij etiam fit ibi:
 & quia mariti multū ibi detrahitur, quibus dicitur, Pour mon
 mari si &c. & multi incitantur ad faciendū cōtra matrimonij fi-
 dem: apertè etiam contra matrimonij legē ibi prædicatur: ut eū
 cantatur, quod pro paruo marito vxor dimittere non debeat
 quin amicū habeat, eum secundū legē Dei etiam leprosum di-
 mittere non debeat, quin loco & tempore ei debitum reddat, si
 ipse uoluerit. Faciunt etiā contra sacramentū confirmationis, in
 quo in fronte signum crucis susceperunt tanquam emptæ pas-
 sione Christi. In choreis uerò signo crucis abiecto, signum dia-
 boli in capite proprio posuerunt, signum scilicet uenialitatis,
 quasi Christus non emerit eas. Posuerat Christus vexillū suum
 in fronte earū tanquam in eminentiori parte castri sui, & ipsæ
 vexillum diaboli pro eo posuerunt, non absq; magna contume-
 lia Christi. Faciunt etiam contra sacramentū pœnitentiæ, per quā
 Deo reconciliatæ erant in Quadragesima, dum pacē illā fran-
 gūt, & in exercitū diaboli addunt. Faciunt etiam cōtra sacramē-
 tum altaris: quia ad mensam Dei panē celestem susceperunt, &
 post nihilominus Dei terrā igne incendunt, similes Iudæ, qui cū
 comedisset ad mensam domini, accepit cohortem, & à pontifici-
 bus & pharisæis ministros, & uenit contra Iesum: ut habetur Io.
 8. Cōtra sacramentum uerò extremæ vnctionis pauca possunt
 facere, quia pauca illud susceperunt. Si quæ tamē illud susce-
 perunt, faciunt contra illud, quālo sanitatē acceptā à Deo, in sacra-
 mento illo expēdunt in contumeliā largientis. ¶ Sextum, per
 q̄ potest ostendi quā malū sit choreas ducere, est multitudo
 peccatorū quæ committunt personæ quæ choreas ducunt. Pec-
 cāt enim gressu, ornatu, cantu, tactu, uisu, auditu &c. Gressu pec-
 cant, nullū enim passum faciunt qui non bene numeretur. Vnde
 Iob 31. Nonne ipse cōsiderat uias meas, & cūctos gressus meos
 dinumerat? Ornatu uerò peccant quib; modis. Primo, quia inde
 superbiunt. Secundo, quia corda intuentium ad luxuriam accen-
 dunt. Tertio, quia alijs qui non habent similes ornatus erube-

scientiam faciunt, & dant eis occasionem concupiscendi similia. Quarto, quia reddunt eas querulas & molestas maritis suis. Quinto, quia si similia à maritis suis habere nō possunt, per peccatum ea aliunde habere volunt. Cantu etiam peccant multipliciter. Primo, quia attrahunt corda aliquarum personarum quæ nō sunt iuris sui: vt sunt iuuenes maritatae vel filie familias quibus mariti vel parentes prohibēt ne eāt ad choreas, & tamē adeo attrahunt corda earum, q̄ vadūt, & in reditu mariti vel parentes verberāt eas, iurant, litigant, & multa alia mala occasione ista faciunt. Propter hoc comparantur cantatrices Sirenis. Esaiā 17. Vbi sic legitur, Respondebunt ibi vlulæ in ædibus suis & Sirenes in delubris voluptatis. Vlulæ aues sunt, quæ rostro in palude fixo strident. Vnde significant cantatrices quæ rostro cordis fixo in palude luxuriæ cantant. Sirenes sunt secundū quosdā pisces marini in specie muliebri. quæ cantu suo dulci homines decipiunt. Delubra vocat loca in quibus voluptuosi vacant voluptati, vt eos insinuet esse idololatrias. Secundō cantus earum tētat etiam corda sanctorum. Et est illa sagitta diaboli ineuitabilis, à qua non defendit murus, nec aliquid tale. Ab ornatu potest homo abscondere se, sed à cantu non sic. Tertiō, quandoque potest esse occasio mortis alicui in firmanti cantus earū qui quiete indiget, & si quiesceret, curaretur: moritur autē, quia cātatrices nō p̄mittūt eū quiescere. Quartō absittētes ad libidinē inflāmat. Sicut cātus ecclesiasticus excitat ad spirituale denotionē sic, talis cātus ad libidinē. Quintō, corda audientū inebriat vino gaudij temporalis. Vnde quasi ebrii Dei obliuiscuntur omnino, & etiā se ratione nō regūt. Præter hæc interdū est in cātilenis earū turpiloquiū, & interdum mendaciū cōtra legem Dei. vnde mirum est, quomodo apud Christianos hoc toleratur, quod inter eos contra legem eorum prædicetur, cū apud gentiles statutum sit, vt quicumque contra legem eorum prædicauerit, interficiat.

¶ *Quod fatuum sit in presenti choreas ducere, vel alia signa letitiæ habere.*

OSTENSVM est quantū sit periculum chorearū: cōsequenter est ostēdendum quā fatuum sit in presenti vita choreas ducere, vel alia signa letitiæ habere. Fatuitas verō ista satis apparebit nobis, si diligenter attendamus vbi sumus, & quo tendimus. In prima cōsideratione inuenimus nos esse in exilio, in valle miserie & lacrymarum, & in regione vmbre mortis. De primo dicit Aug. Nescimus quo sine claudimur in exilio isto. Et in Psal. Quomodo cantabimus canticū domini in terra aliena?

Si viris sanctis graue est cantare in terra aliena etiam canticum domini, quid debet esse de cantico diaboli? De secundo etiam dicit Augustinus: In valle miserix sumus, in qua eo magis flendum, quo minus flemus, qui deberemus esse in caelo vel saltem in terrestri paradiso, qui est locus amenissimus vsque ad globum lunarem attingens, nunc heu sumus in valle miseris plena, vbi interdum infixi sumus in limo profundo vsque ad genua, vbi ventis & grandine & pluuiis impugnamur, vbi aduersantur nobis quae ad seruiendum nobis creata sunt quaedam animalia: vt lupi, leones, & serpentes quaerunt nos interficere, & quaedam non permittunt nos quiescere, nec de die, nec de nocte, vt pulices & similia. Quaedam nobis volunt eruere oculos, vt culices & similia. Ad tertium pertinet quod legitur in Psal. Ascensionem in corde suo disposuit in valle lacrymarum. Quis locus est cantui vel risui in valle lacrymarum? Ideo dicitur Eccl. 2. Risum reputaui errorem. Et Aug. dicit super Ioan. risum talium esse phreneticorum. Et Eccl. 22. dicitur quod musica in luctu importuna sit narratio. Sicut importuna esset narratio eius qui narrationem suam proponere vellet, licet omnes imponerent ei silentium: sic importuna est narratio illorum, qui in risu & laetitia sunt in mundo isto, cum omnia ad fletum moueant quae in hoc mundo videtur, si vere agnoscantur. Vnde Eccl. 1. Qui addit scientiam, addit & dolorem. Mala praesentis vitae per se & immediatè luctum inducunt: bona vero praesentia inducunt causam luctus: id est, peccatum. Quocumque homo se vertat, videt vnde flere possit & debeat. Si sursum respiciat, videt patriam caelestem, à qua exul est, incertus vtrum vnquam ad eam sit peruenturus. Si deorsum respiciat, videt sepulchrum suum terram scilicet in quam necessariò reuertetur. Si ad dextram prosperitatis, & ad sinistram aduersitatis se vertat, videt quod cadunt à sinistris mille, & à dextris decem millia. Si autem respiciat antè, in promptu sunt multae causae flendi. In occulto Verò, id est, à tergo, sunt multo plures. Plura enim sunt pro quibus flere debemus quae non videmus, quam ea quae videmus. Quis potest locus esse risui inter tot Dei iniurias, inter tot proximorum miseras, inter tot fratres nostros, quos quasi inferetris peccatorum iacere videmus? Corpus peccatoris quasi feretrum est, in quo mortuus spiritus iacet. Talia meditabatur Ieremias, cum diceret, Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, & plorabo interfectos filios populi mei, Ierem. 9. Quis desilire non debeat, vbi ad fletum monet ipse Deus & verbo & exemplo: Verbo, vt Luc. 6. Beati qui nunc flētis quia

quia ridebitis. Et post, Vae vobis qui ridetis nunc, quia lugebitis & flebitis. Exemplo vero Luc. 19. vbi post gaudiū & cantū cum quo susceperant eum in Ierusalem venientem, subiūgitur: Et vt appropinquauit videns ciuitatem, fleuit super illā dicens: Quia si cognouisses, & tu, innuens cantum huius vitæ & gaudium ex cæcitate prouenire. Bernardus: Compatitur Dei filius, & plorat: homo patitur, & ridebit. Etiam ad fletum monent paruuli, qui nondum sunt vnus diei. Augustin. Puer à ploratu incipit, nec ridere potest propheta calamitatis. Lachrymæ sunt testes miseria: nondū loquitur, & iam prophetat. Erubescant cantatrices ibi non flere, vbi infans qui nondū est vnus diei, prædicat esse fiendum. Quod autē simus in regione vmbrae mortis, patet ex illo verbo Lucæ 1. Visitaui nos oriens ex alto: illuminare his qui in tenebris, & in vmbra mortis sedent ad dirigēdos pedes nostros in viam pacis. Ad idē potest referri quod legitur Esa. 9. Habitātib; in regione vmbrae mortis, lux orta est eis. Potest autem vocari vita ista vmbra mortis: quia magis assimilatur morti quā vitæ. Vel propter proximitatem quam habent ad mortem culpæ illi qui hic viuūt vita gratiæ. Omnia enī querunt mortem spiritualem eorum. Vnde Dauid, Inimici mei circumdederunt animam meam. Item Hieronymus: Gladium tenet hostis vt me perimat. Ex omni parte sunt pericula spiritualia & laquei. vnde Guido Cartusienis: Laqueos bibis, comedis, vestis, dormis. Omnia sunt laqueus. Vmbra etiam mortis potest dici, propter proximitatem quam habet ad mortē pœnæ æternæ, qui in peccato sunt. Quasi ad portam inferni sunt tales, ita vt inter eos & infernum non sit nisi transuersum corporis, vt si à corporibus recedant animæ, statim quasi in puncto sint in inferno. Dauid: Appropinquauerunt vsque ad portas mortis. Iob 21. Tympanum & citharam tenent & gaudent ad sonitū organi: ducūt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt. Illa etiam pars mūdi in qua sumus, quasi stabulum est in domo Dei. Quæ domus tota est machina mūdi. Palatium eius est cælū. Et quale est in hoc stabulo sordido choreas ducere? Ad hoc valet quod legitur Luc. 10. Imponens illum in iumentū suum, duxit in stabulum, vbi glo. non domum, sed stabulū dixit, quo nomine miseriae & fœtores huius vitæ designat, ne homo in hoc exilio quasi in patria gaudeat. Sed hunc fœtorem non sentiunt qui fœtidi sunt. Vnde Bern. Vbi omnes fœtidi sunt, fœtor vnus minimè sentitur. Si quis etiam atredat quod nos tendimus, satis videbit quod fatuū hic est cantare vel choreas ducere: quasi enim duci

ducimur ad mortem. Sen. Omnes supplicio capitali condemnati sumus. Et August. Nihil aliud est tempus huius vite, quam cursus ad mortem. In quo nemo paululum stare vel tardius ire permittitur, sed urgentur omnes pari motu. Singulis diebus facit homo vitam unam ad mortem corporis. Et talis est proximus morti, qui se credit remotum. Ad hoc potest referri quod narrat Greg. in dialogo de Fortunato, qui audiuit quendam unam simiam ferentem qui ante portam suam cepit cymbalis ludere, & clamavit: Heu heu mortuus est infelix iste. Et post cibum sibi datum quem egredieretur ianuam, saxum cecidit in verticem eius, altero die funditus vitam finiuit. Quale est hoc, hominem morti condemnatum, cum choreis & instrumentis musicis ad tormentum suum ire? Ad mortem suam cantando & latando vadunt qui choreas ducunt. In hoc cygno sunt similes, qui ante mortem carere dicitur. Quale etiam est hoc, ad districtissimum iudicium ire, latando, precipue cum sentiat se homo in tot & tantis culpabilem. Ad hoc pertinet quod legitur in Vitis patrum de quodam patre, qui videns quendam ridentem ait: Reddituri sumus rationem de vita nostra coram celo & terra, & tu rides. Ad idem potest referri exemplum de rege illo qui memor malorum suorum & diuini iudicij gaudere non poterat. Qui interrogatus super hoc a quodam fratre suo, voluit ei causam ostendere: unde misit buccinatores suos ad portam fratris sui, quod secundum consuetudinem illius regni certum signum erat mortis. Deinde quum frater regis ad regem esset adductus, & non modicum timeret & valde tristis esset, requisit rex quare non gauderet: qui cum respondisset ei, Quomodo in statu tali possem gaudere? Indicauit ei rex causam tristitiae. Si enim ille tantum timebat qui sciebat regem esse fratrem suum, qui in nullo se sciebat regem esse culpabilem apud eum, quia aliqua signa offensa regis audierat: merito timere potest qui tot & tantis scit se esse culpabilem, non apud fratrem, sed apud dominum maiestatem.

De aliis remedijs contra Luxuriam. CAP. IIII.

Sequitur de alijs remedijs contra peccatum Luxuriae. Et cum Luxuria non sit qualiscunque ignis s. ignis infernalis, summum remedium contra ipsam est oratio: unde sicut ille qui patitur morbum illum qui ignis infernalis dicitur, alicubi se facit referri ad ecclesiam beatę Marię Virginis, vt Parisijs: alicubi ad sanctum Antonium nec inde recedit donec curatus sit: Sic qui ignem luxurię sentit, toto corde deberet se conuertere ad Deum & ad suffragium sanctorum, & non deberet cessare donec accipisset

piſſet ſanitatē, & poſt deberet ſequi gratiarū actio, & ſingulis diebus reddere deberet homo Deo & ſanctis aliquem ſenſum vel ſeruitium in ſignum liberationis: quia ſcriptū eſt, Erūate, & honorificabis me. Si quis tanto ardore quæreret curatiōnem ab illo igne infernali, quanto quærit curatiōnē ab illo, vix non eſſet quin impetraret. Hoc remedium docemur Sapient. 8. vbi ſic legitur: Vt ſcivi quoniam aliter non poſſum eſſe continens niſi Deus det, & hoc ipſum erat ſapientia, ſcire cuius eſſet hoc donum, alij dominū, & deprecatus ſum illum. Specialiter autem valet contra peccatum illud beata virgo Maria, quæ ſic amatrix eſt munditiæ in ſe, ſicut in alijs. Et ſpecialiter aliquod ſeruitium faciendum eſſet, vt ab hoc igne liberaret. Tamē in hac parte cauendum eſt à temerarijs votis. ¶ Quintum remedium eſt, honeſta occupatio: quia, Otia ſi tollas, perire Cupidinis arcus. ¶ Sextum eſt, aqua ſapientiæ ſalutaris. Vnde in Canonica Jacob 3. Quæ de ſurſum eſt ſapientia, primum quidem pudica eſt, id eſt, pudici. reddens. Vnde Zachariæ 9. Vocatur vinum germinans virgines: id eſt, virginales affectiones. Et dominus Ioannis 15. Vos mundi eſtis propter ſermonem quem locutus ſum vobis &c. Hieronymus: Ama ſacras literas, & carnis vitia non amabis. Et Sap. 8. vocatur ſponſa. vbi ſic legitur. Quæſtui ſponſam mihi eam aſſumere. In quo verbo inſinuat quod adhærere ſapientiæ, ſit remedium contra illicitas delectationes carnis. ¶ Septimum remedium eſt eleemoſyna. Vnde ſuper illud 1. ad Timot. 4. Pietas ad omnia utilis eſt. dicit Ambroſius, Si quis miſericordiam ſequitur, ſi lubricum carnis patiat, vapulabit quidem, ſed non peribit. ¶ Octauum remedium habet hoc vitium commune cum vitio gulæ. Et hoc remediū eſt conſideratio mortis, vel ſtatus, in quo caro poſt mortem futura eſt: quia iuxta verbum Gregorij, Nihil adeo valet ad domāda carnis deſideria, ſicut cogitare ſemper qualis caro ſit futura mortua, ſicut in tractatu de Gula diximus.

De prohibitione ſimpliſis fornicationis. PARS V. Quæ habet quatuor capitula

De ordine dicendorum in iſta parte. Et quod ſimplex fornicatio ſit prohibita oſtenditur authoritatibus. CAP. I.

Quinto loco in tractatu de Luxuria eſt dicendum de ſimpliſis fornicationis prohibitione. De qua hoc ordine dicemus. Primo oſtendemus ſimpliſicem fornicationem prohibita eſſe. Secundo oſtendetur eam prohibendā fuiſſe. Tertio oſtendemus quæſtionē illā, qua quæritur quare Deus prohibuit ſimpliſicem